

EXPUNERE DE MOTIVE

la Legea pentru aderarea României la Convenția privind facilitarea accesului internațional la justiție, încheiată la Haga la 25 octombrie 1980

Asistența judiciară internațională în materie civilă și comercială reprezintă ansamblul procedurilor de cooperare între autoritățile a două state în scopul facilitării soluționării unui litigiu, pe tot parcursul desfășurării acestuia.

Reglementarea distinctă a acesteia răspunde cerințelor tot mai mari de cooperare între autoritățile judiciare române și străine, ca urmare a dezvoltării și diversificării schimburilor civile și comerciale care generează litigii având elemente de extraneitate.

În vederea asigurării unei mai bune coordonări a sistemelor juridice în cadrul unei ordini internaționale au fost convenite diferite soluții procedurale operaționale în cadrul unor organizații internaționale (Conferința de la Haga de Drept Internațional Privat, Organizația Națiunilor Unite, Consiliul Europei), dar și la nivel bilateral, prin încheierea unor convenții cu dispoziții speciale în materie.

România este parte la unele convenții internaționale, la altele urmează să devină parte și are, de asemenea, încheiate mai multe convenții bilaterale în materie.

În cadrul Conferinței de Drept Internațional Privat de la Haga (organizație interguvernamentală al cărei scop îl constituie, conform statutului acesteia, preocuparea privind unificarea progresivă a regulilor de drept internațional privat) a fost adoptată la 25 octombrie 1980 Convenția privind facilitarea accesului internațional la justiție.

Aderarea României la această Convenție, în cel mai scurt timp, este una din exigențele integrării în Uniunea Europeană, fiind inclusă în acquis-ul comunitar, la Capitolul privind cooperarea internațională în materie civilă.

În scopul armonizării prevederilor cuprinse în Convențiile multilaterale și bilaterale în domeniul asistenței internaționale judiciare, la care România este parte, dar și în vederea completării dreptului intern cu dispoziții privind forme ale asistenței judiciare internaționale a fost deja elaborat proiectul de Lege privind asistența judiciară internațională în materie civilă și comercială.

Acesta a avut în vedere și implementarea efectivă a Regulamentelor Uniunii Europene în materia asistenței judiciare internaționale în momentul dobândirii de către România a calității de stat membru al Uniunii Europene, creând,

totodată, premisele aplicării Convenției privind facilitarea accesului internațional la justiție.

Art. 1 din Convenția privind facilitarea accesului internațional la justiție prevede că resortisanții unui stat contractant, precum și persoanele având reședința lor obișnuită într-un stat contractant, beneficiază de asistență judiciară în materie civilă sau comercială în fiecare stat contractant, în aceleași condiții în care ar fi beneficiat dacă ei înșiși ar fi fost resortisanții acestui stat sau dacă ar fi avut aici reședința obișnuită.

Documentele transmise în aplicarea Convenției sunt scutite de orice legalizări sau alte formalități similare, intervenția autorităților competente pentru a transmite, primi sau decide asupra cererii de asistență judiciară în virtutea prezentului capitol este gratuită, iar instrumentarea cererilor este efectuată în regim de urgență (articolele 10, 11 și 12 din Convenție).

Potrivit articolului 19, arestarea sau detenția, fie ca modalitate de executare, fie ca simplă măsură preventivă, nu poate fi aplicată în materie civilă sau comercială resortisanților unui stat contractant, în cazul în care ea nu este aplicabilă resortisanților acestui stat.

Articolul 20 prevede că un martor sau expert citat de o instanță a unui stat contractant nu poate fi urmărit, deținut sau supus unei restricții privind libertatea sa individuală pe teritoriul aceluia stat pentru condamnări sau fapte anterioare intrării sale pe acel teritoriu.

Dispoziția menționată nu ridică probleme din punct de vedere al legislației interne, ținând seama de faptul că, în materie penală există prevederi similare, datorită ratificării, prin Legea nr. 236/1998 a Convenției europene de asistență judiciară în materie penală, adoptată la Strasbourg la 20 aprilie 1959, și a Protocolului adițional la Convenția europeană de asistență judiciară în materie penală, adoptat la Strasbourg la 17 martie 1978.

Față de cele prezentate mai sus, Parlamentul României a adoptat Legea pentru aderarea României la Convenția privind facilitarea accesului internațional la justiție, încheiată la Haga la 25 octombrie 1980.